

Inserati se sprejemajo in velja trislojna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in eks. edicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Liagovih ulicah šte. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Vjera Sasulič.

Ne samo na Ruskem, po vsem svetu vzbuja zdaj občno pozornost konec sledeče dogodbe.

Neka še mlada ženska „Vjera Sasulič“, ki je po vsem, kar se ve o nji, pečala se s politiko in simpatizirala z ruskimi nihilisti, za kar je prišla že v zapor, — je vrnivši se domu brala po časnikih, da je mestni in obnem policijski načelnik dal s palicami pretepati nekega zaprtega dijaka- nihilista zato, ker ga ni o pravem času spodobno pozdravil, ko je pregledoval ječe. To sramotno ravnanje z izobraženim, zavoljo političnega mišljenja zaprtim človekom njeno srce tako razjari, da se napoti naravnost k omenjenemu načelniku Tre-p o v u zahtevati zadostjenja za tako nečloveško ravnanje z mladeničem, katerega še niti poznala ni. Pri tej priliki sproži va-nj revolver in krogla mu gre v stegno. Se ve, da so jo brž prijeli in po preiskavi stavili pred porotnike. Ti pa so jo za nekrivo spoznali, ker je neki brnila le svojo čast proti poželjivemu Trepovu. Razsodbo je prebivalstvo z navdušenjem sprejelo in cesar sam je prej priljubljenega policijskega načelnika odstavil.

Dogodba ta sama na sebi ne bi bila napravila toliko hrupa po svetu, ako bi med porotniki ne bilo devet državnih uradnikov in poškodovani ne najvišji policijski oblastnik v Petrogradu. Tako pa so jo zlasti nemški, Rusom in Slovanom sploh sovražni listi obrnili tako, da je voda na njihov mlin. Vjero Sasuličevo primerjajo celo s francosko

Charlotto Corday, le da se jim zdi še vzvišenejša od te, ker je Rusinja hotela maščevati krivico človeku storjeno, Francozinja pa le svojega ljubimca.

O navadnih časih bi se dunajski nemški listi za taka „junaštva“ zmenili le o pasjih dnevih, ko bi ne imeli s čem polniti svojih prostorov, in še tedaj le površno; nikakor pa bi ne imeli dolgih telegramov ali celo uvodnih člankov. Slaviti tako „junaštvo“ bi jim že zato ne prišlo na misel, ker je junakinja „rodu slovanskega; prej bi bili peli slavo porotnikom, ako bi bili „hudodelnico“, ki je hotela tako visokega gospoda zavrtno umoriti, obsodili na vislice; najmilejša sodba njihova bila bi ta, da tako ekscentrična, tako razburjena ženska ne gre pred porotnike, ampak v norišnico, ker je popolnoma ob pamet.

Kako li, da jim je Slovanka naenkrat junakinja? Kako, da tudi ti največi absolutisti, ki se liberalce imenujejo, ploskajo sodbi porotnikov, ki so oprostili zatoženko, čeravno svojega dejanja ni tajila, ampak ga obširno pripoznala? Zakaj celo tako zagrizen list, kakor je na Dunaji „N. Fr. Presse“ pravi, da narod, ki se tako odločni in trdni značaji nahajajo celo pri nježnem ženskem spolu, ima v sebi trden koren?

Naj povemo mi svojim bralcem, kako smo si to nenavadno prikazen pri Slovanom in Rusiji najbolj sovražnih listih raztolmačili.

Po sedanjih vredbah je Rusija močna, to je pokazala o vojski na jugu. Za vlado je stal narod, — to jej je dalo pravo moč. Sovražni-

kom Rusije, katerih je na Dunaji veliko, je ta moč že davno trn v peti, posebno ker vedó, da se od zunaj ne da tako naglo razrušiti, kakor bi bilo njim ljubo. Rusija je steblo, ki se ne da predreti po sekirah, pač pa — tako mislijo — po črvu, ki bi se lotil njenega notranjega stebela.

Tak črv so jim že davno tako zvani nihilisti, ki merijo na to, da bi sedanji red v Rusiji prekucnili. Zato jim je oproščenje Vjere Sasuličeve veselo znamenje zmage nihilizma, ki bi Rusijo oslabil, celó ob tla vrgel, da bi Evropi ne bila več tako močen slon, kakor jej je zdaj. Iz tega vzroka se jim posebno tudi še to dobro zdi, da je bilo med porotniki devet državnih uradnikov; to jim je veselo znamenje, da Rusija razpada, ker še celo uradniki glasujejo zoper najvišjega policijskega uradnika.

Mi o tej dogodbi, provzročeni po kolikor toliko prenapeti ženski, govorimo le iz dvojnih vzrokov. Kjer državni uradniki glasujejo zoper tako visokega uradnika, kolikor je načelnik najvišje policije v Petrogradu, ki je veljal še celo za priljubljenca cara samega, tam je največa svoboda vesti, strahovanja nobenega. V marsikteri drugi državi bi se kaj takega ne zgodilo, poguma ruskih uradnikov nimajo povsod.

Druga reč pa, v kateri se strinjamo z nemškimi časniki, je ta, da narod, pri katerem se nahaja celo v rahlih ženskih žilah tako narodna kri, tako kipenje proti krivici, ni pogubljen,

Ant. Mart. Slomška zbrani spisi.

(Iz Zgodnje Danice.)

Gospod Mih. Lendovšek, kaplan in katehet v Ptui, poprijel se je že pred nekaj leti jako lepega in koristnega dela: zbrati, vrediti in skupaj na svetlo spraviti spise Slovincem nepozabljivega škofa Antona Martina Slomška. Že leta 1876 prišla je na svetlo prva knjiga: Slomškovske pesmi, letos pa druga: Basni, prilike in povesti. Slovenski časniki so teh dveh knjig že omenjali, vendar mislim, da je posebno priprosto ljudstvo naznanila večidel prezrlo. In vendar bi si jaz želel, dabi bile te dve knjigi razširjeni do naj zadnje hišice slovenske, in ko bi mogel, podaril bi jih vsem slovenskim šolarčkom, in prepričan sem, da bi jih brali z veseljem in z veliko koristjo; zakaj, kakor poznam slovenskih knjig, ne najdem lahko lepših, bolj mičnih, za presto ljudstvo in za šolsko mladino bolj pripravnih, kakor so Slomškovske knjige. Ker „Zg. Danica“ bere tudi mnogo priprostih ljudi, naj na tem mestu spregovorim nekoliko o teh dveh knjigah. Ako s tem napravim koga, da si kupi eno ali drugo, ali obé, ne bojim se, da bi mu bilo žal za denar.

Škof Ant. Mart. Slomšek je pri Slovincih v tako dobrem, v tako blagem spominu, da v priporočilo njegovih spisov zadostuje skoraj imenovati le njegovo ime. Poznam gospoda, kateri je imel, in morda še ima navado, bogoslovcem, s katerimi je v ozki dotiki, pri raznih priložnostih omenjati ranjcega Slomška; pa kedar se ga je spominjal, in da je le imenoval njegovo ime, postale so mu solzne oči. Bil je pa Slomšek tudi res pravi mož po volji Božji. Sin slovenskih starišev kmečkega rodu imel je mehko, blago srce, polno ljubezni do svojega naroda. Toda ta ljubezen ni bila navadna samo natorna nagnjenost, ampak vzvišena, v živi veri prerajena, prava krščanska ljubezen. Ta ljubezen razlita je po vseh njegovih spisih. Da bi tej ljubezni duška našel, pisal je in pěl. Zato je Slomšek pravi pesnik. Njegove pesmi niso prisiljene, ampak izvirajoče iz srca segajo tudi do srca. Resnično je, kar piše gosp. zbiratelj in vrednik pesmi v predgovoru: „Toliko vem, da kdor koli ima srce na pravem mestu, bode te pesmi z veseljem bral, in občutil plemeniti, blažilni duh, katerega so polne.“ — Po izgledu nebeškega Učenika bil je Slomšek posebno prijatelj otrok. Njegove „pesmi veselih otrok“ so tako presrčne, lahke in otroškim

srcem primérne, da se otrokom hitro prikupijo. Posebno znana je med temi pesmi: Angel varih:

Po sveti angel hodi,
Ne vidi ga oko;
Pa vendar tebe vodi,
In var'je te lepo.
V nebesih angel je doma,
Nebeški Oče pošlje ga. itd.

Slišal sem petletno deklico, ki je vso to lično pesmico na pamet znala.

Kakor pravi naslednik sv. apostola Pavla, hoče tudi Slomšek vsem biti vse. Pridruži se trudnim delavcem na polji, ter jim veselo zapoje:

Glejte! že solnce zahaja,
Skoraj za goro bo šlo;
Hladen počitek nam daja,
Pojd' mo veselo domo!
Čujte zvoniti!
Počivat zvoní!
Zvoni, le zvoni nocej,
Sladko počivat zapoj!

Privošči jim po storjenem delu počitka in okrepčanja, uči jih pa tudi povzdigovati srce k Očetu, od katerega pride vse dobro:

Delo smo danes storili,
Naj se vsa vas veseli;
Bomo se tud' poživili,
Že se večerja hladi.

ampak ima v sebi trden koren, kterega ne bo zatrla nobena sila.

In tega korena smo tudi mi Slovenci! Zapomnite si to!

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. aprila.

Avstrijske dežele.

Ogerski ministri imajo danes zopet priti na Dunaj, da se z našimi ministri dogovore o tistih pogodbinah, v kterih ste si Cislav in Transilvanija še nasprotni. Pa kakor se sploh sodi, je le malo upanja, da bi se ministri porazumeli, in najbrže se bode provizorij zopet začasno podaljšal. — Državna zbornica obravnava način, kako in kje dobiti tistih 60 milj. gld., ktere ste delegaciji dovolile grofu Andrassyu.

Vnanje države.

Ruski veliki knez Nikolaj je turški vladi naznanil, da pride ruska vojna v nedeljo 28. t. m. v Carigrad k službi božji, in da naj se v ta namen odloči zadostno število cerkva, za pondeljek so v San Štefanu pa napovedane velikanske vojaške vaje, k kterim so povabljeni tudi turški ministri in generali. Nekteri sodijo da Rusi prišedši v Carigrad zaradi nevarnosti, ktera jim še vedno preti od Angležev, tam za trdno ostanejo po prislovi, da je boljši „držiti ga, kakor lovi ga,“ in bi v slučaju vojske ne imeli tako lepe prilike polastiti se Carigrada, kakor jo imajo sedaj. V pondeljek se je Nikolaju poklonila deputacija bulgarskih velikašev, kteri je priporočal skrbeti za edinost in složnost med kristijani in muhamedani. To je tem potrebnejši, ker so se v Rumeliji vzdignili muhamedani zoper Ruse, in se je število vstajnikov narastlo že na 15.000, ki so prav dobro oboroženi in imajo tudi 3 kanone. Ruska vojna jih krepko prijemlje in je bilo že več prask, pri kterih je palo okoli 500 Rusov. Vstanek kurij ne zadovoljni Turčini, ki hočejo vse žile napeti, da rešijo Turčijo. Govoriti se je že celo, da nameravajo odstaviti sultana, ki je preveč prijazen z Rusi, in na prestol povzdigniti njegovega brata. Zlasti so mu hudo zamerili, da je privolil ruskim častnikom v petek priti v mo-

šejo, kjer je opravljal svojo molitev. Vstajniki v Tesaliji so pa sklenili s Turki petdnevno premirje. Vnanji konzuli jim prigovarjajo, da naj svoje želje izroče evropskim velevladstvom, pa odgovorili so jim, da se hočejo bojevati za zedinjenje z Grško. Guverner tesalijski, Ibrahim paša, je odstopil in dežela se bode razdelila v tri vojaške okraje. Angleška konzula Merlin in Blunt si jako prizadevata, za podaljšanje in vrvanje premirja med Turki in vstajniki. — Če bi se pričela vojska med Rusi in Angleži, hoče vsak ruski okraj napraviti ladijo, ki bi na morji nadlegovala ladije angleške. — Veliki knez Nikolaj ima iz Carigrada oditi v Petrograd, kamor je namenjena tudi deputacija Bulgarov, da izroči caru Aleksandru zahvalno adresno. — Bulgarski parlament se ima pričeti 1. maja.

Gorčakov in Bismark sta oba zbolela. Prvega bolezen se je jako shujšala in je zaradi visoke starosti njegove nevarna. Bismark je pa zbolel za opasno vnetico (Gürtelrose) v Friedensruhe pri svoji družini.

Italijanska vlada je angleški naznanila, da hoče podpirati njene zahteve, če ona prej svoje misli o bodoči vredbi od Rusov osvojenih pokrajin razodene drugim državam. Nemčija in Italija ste Angliji rekle, da naj vlastim objavi svoje ideje (misli) o vprašanju, ktero se ima razpravljati na konferenciji, preden nadaljuje priprave za vojsko.

Papeževa okrožnica je po naznanilu „Fanfulle“ 25. t. m. prišla na svetlo. Liberalni listi pisarijo, da zdravje sv. očeta ni nič prav trdno.

Izvirni dopisi.

Iz Kroke, 24. apr. (V ohrambo.) Po „Sl. Narodu“ št. 87 od 16. t. m. Juri Jerala iz Kroke na posodo išče nekaj denarja, ker ga naš župnik, č. g. Janez Kapus, brez usmiljenja na kant žene zaradi 100 gld., ktere je njegova sestra za farno cerkev zapustila. Ta reč je taka-le: Omenjena sestra Jeralova je umrla 2. julija 1874, tedaj že skoraj pred 4 leti, ter je v svoji oporoki ali v testamentu določila: 1. Osmi dan po njeni smrti naj bodo v cerkvi velike bilje — toda ni jih bilo. —

2. V enem letu naj se za njo odpravi 20 sv. maš — kterih pa se dozdaj še nobena ni darovala. — 3. Jurij Jerala ima za farno cerkev v Kropi plačati 80 gld. — toda on se za to še zmeni ne. Po postavi zapadejo obresti, ki se v treh letih ne iztirjajo, in cerkveno predstojništvo, ali g. župnik mora skrbeti, da te obresti o pravem času dobi, ker bi jih moral sicer g. župnik plačati iz lastnega žepa. Gosp. župnik je Jurija Jerala opominjal na njegovo dolžnost, pa on se za to še zmenil ni; tudi k sodnji ni hotel priti. Kaj je bilo tedaj storiti? Jerala se je izgovarjal, da nima denarja, pa tak izgovor nič ne velja. Tudi pri ranjem g. župniku Kahlju so nekteri tako ravnali, pa morale so se naposled iz zapuščnine njegove plačevati stotine, ker je preveč verjel in zapal. In še sedaj je iz prejšnjih časov še veliko reči tako zamotanih, da se ta štrana nikoli ne bode razmotala. Še celo intabuliranih ali vknjiženih denarjev šlo je nekaj po vodi in prejšnji g. župnik Kahl imel je v denarnih zadevah mnogo enakih sitnosti, kakoršnih ima sedanji g. župnik, če jih ima še tako nerad. Svojo dolžnost namreč mora človek storiti, naj ima zaradi nje še tolikanj trpeti.

Iz Štajarskega, 24. aprila. — (Željen odgovor). Po „Slovincu“ želi nekdo (iz vladikovine labodske) zvedeti zapopadek pastirskega lista episkopa sekovskega. Za 12.000 Slovencev tiska se sicer v domačem jeziku, vendar mi tak ni prišel do rok. Ponatisnila ga je „Danica“ (č. 7), toda le „duhovni testament Pija IX.“ Kar se pa tiče politične strani dotičnega lista, kateri sovražnikom Kristovim toliko preglavic dela, poskusil sem posloveniti ga sam. Evo je:

„Vas bodo klicali na volišče, da si izbere te poslance za deželni zbor. Jaz govorim vjedno tudi o volitvah poslancev za vsa druga zastopništva: za državni zbor, za šolske sode, za okrajne in občinske zastope. Dobro si zapomnite, kar bodem sedaj rekel. Vi nimate pri tem samo politične pravice, nego tudi sveto dolžnost, ki vam jo nalaga vest. (Merket euch wol: Ihr habt da nicht bloss ein politisches recht, sondern auch eine heilige gewissenspflicht). Jaz pravim „dolžnost“,

Sed'mo za mizo in jejmo
S pametjo Božje darí;
Serce hvaležno imejmo
Stvarniku, ki nas živi!

Vzemimo jedi, in pijmo
Sladkega vinca bokal;
Svoj'ga Očeta hvalimo,
Ki nam tak dobrega dal! Itd.

Tudi med vojaki ga najdemo, kterim zapoje popotnico:

Leži, leži ravno polje,
Po polji bela cesta gre;
Po cesti krepko stopajo,
Prelepi mladi fantje so.

Pa tudi te prijazno spominja na Boga:

Veselo hočemo zapet',
V Boga zaupanje imet';
Pogumno bomo streljali,
Sovražniki pa bežali.

Ravno tako v veseli vinski družbi v vinskih goricah ne pozabi Boga in ne zataji skrbnega dušnega pastirja:

Bratje moji in sestrice,
Vi mladenči in device,
Smo veselega serca,
Le zahvalimo Boga.

Gerdo, gerdo bi pač bilo,
Ako bi se nam zgodilo,
Da b' se kteri tak' napil,
Da b' mu pot prevozek bil.

Sploh njegov pobožni duh povsod najde in vidi Boga. Zato je tudi resnično, kar piše g. Lendovšek: „To je Slomškovih pesmij nedosegljiva posebnost, da nas skoraj vsaka izmed njih povzdiguje v nadzemeljske visočine!“ —

Slomškovke pesmi so tudi za petje prav pripravne. Mnoge se tudi pogosto slišijo. N. pr.:

Lehko noč!

Daj nam Bog svojo pomoč! Itd.

Koliko lepih misli je ravno v tej pesmi! Kakor:

Zdaj počivat zdravi gremo,
Al' pa vstanemo, ne vemo,
Smertna ura, zadnji dan
Je neznan.

Ali pa:

Sprav'mo se,
Roke si podajmo še!
Naj sovražstvo naše mine,
Vsaka jeza 'z serca zgine,
Prej ko solnce zašlo bo
Za goró.

Izmed „pobožnih pesmi“ je mnogo pripravnih tudi za petje v cerkvi. Prav lepa je postavim obhajilna:

Hvali svet odrešenika
In pastirja dobrega;
Hvali duša učenika,
Hvali svoj'ga ženina!

Zdaj povzdigni serce svoje,
Jezik glasno naj zapoje,
Čast in hvalo Jezusu,
Zakramentu svetemu. Itd.

Tudi zunanja oblika Slomškovih pesmi je lična, jezik dosti čist in gladek, posebno ako se pomisli, da slovenščina ob njegovem času ni bila na tisti stopinji, kakor dandanes.

Nič manj priporočila vredne, kakor Slomškovke, pesmi, so tudi njegove basni, prilike in povesti, ki so zbrane v drugi knjigi. Tu najde čitatelj malo da ne 400 strani mičnega, lahkega pa jako koristnega in podučnega berila. Kako radi berejo kmečki ljudje take povesti ob nedeljah po krščanskem nauku! Kako z veseljem poslušajo, ako jim jih kdo na glas bere pri preji ob dolgih zimskih večerih! S posebnim pridom pa se more ta knjiga v roke dati učencem in učenkam ljudskih šol. Jaz še zdaj pomnim, kako mogočen vtis je napravila name povest „Nevredno sv. obhajilo“ (stran 168), ktero sem bral v „Drobtincah“, ko sem se bil ravno gladko brati naučil. In še človek, ki ima opraviti z resnimi študijami, ali ki ga moré raznovrstne skrbi in opravila, v prosti urici prav s pridom lahko seže po Slomšku; in ako bere nedolžno povestico, se pri njej

kder toraj vesti ni dano do proste volje, da li isto hoče spolnovati ali ne; človek jo mora vršiti in Bogu o tem odgovor dati. Saj ja vidite, da od tega ni odvisno samo časno blagostanje in nesreča, nego tudi večna sreča in gorjé, ako se opravi v občini, v okraju, v deželi, v državi obskrbljujejo na pravi način ali ne, osobito pa, ker je to vse tudi v ozkež zvezi z zadevami sv. Cerkve, potem s krščansko in nekrščansko odgojo mladeži. Ta dolžnost je dvojna: prvič, da se pri volitvah v deležujete in glasujete; drugič pa, in kar je najvažneje, da svoje glasove vselej in povsodi dajete samo najboljšim moževom. Ne glasujte dakle za nikogar, kdor ni dobromisleč, kdor ni poštenjak, razumnik, pa tudi pravi kristjan; volite toraj tiste, kateri dobro mislijo na to, da človek nema samo umrljivega trupla, nego tudi neumrljivo dušo; kateri spoznavajo, da se sreča ali nesreča človekova ne tiče samo sedanjega kratkega časa, nego da je odločilna tudi za dolgo večnost. Le če samo take može volite, opravili ste svojo dolžnost tudi pred Bogom, odgovor ste srečno dostali; samo takrat bode tudi delovanje vaših zastopnikov blagoslovno; takrat se bode povrnil blagoslov božji, koji nas povsod zapušča, brez njega pa stopamo hitrim korakom nasproti le bedi in nevolji!

Iz Štajarskega 23. aprila. („Slovenska Ilirija.“) Nasvet o slovenski Iliriji je tukaj povzročil, kakor je slišati, velik nemir in oho! Gotovo nasvet ta nima družega v sebi, če tudi proti volji pisateljevi, nego darovanje štajarskih in koroških Slovencev. Zastonj je pristavek: „za zdaj“ — ker ko bi se na veselje nasvetovalcev realizirala Ilirija, bi se tem huje germanizirala v ostalih 2 deželah, češ: Slovenci tak imajo svoje pravice tamkaj in s tem je konec. V ovem nasvetu govori le obupanje in misel, da bode liberalizem vedno obstal, govori utilitetni princip (koristolovno načelo), kojega se prijemši slovanski elementi, ni samo niso ničesar dosegli, temuč še dodali od svojega prejšnjega imetja, ker priznava moč močnejšemu.

Kdo bi mogel pregledati vse hude nasledke zraven občnega že omenjenega? Vse umorljivo delo Slomšekovo bi bilo zastonj, zastonj trpljenje

tako nekako prijetno odpočije, in rekel bi — dobrodejno pomladí.

Škoda je, da ni družba sv. Mohora megla izdati Slomškovih knjig, ker po tem potu bi se bile naj lože razširile med slovensko ljudstvo. Tako so pa nekoliko dražje, vendar gledé na notranjo vrednost ne predrage. Pesmi veljajo broširane 90 kr., trdo vezane 1 gl. Naročujejo se v tiskarni družbe sv. Mohora v Celovcu, ali pa pri g. izdajatelju Mih. Lendovšek-u v Ptuiju (Pettau). Basni, prilike in povesti pa veljajo broširane 1 gl. 20 kr., trdo vezane pa 1 gl. 30 kr. Dobivajo se tudi pri Ljubljanskih in drugih knjigarjih. Kmečkim ljudém, ki bi jih morebiti za-se ali za otroke radi kupili, pa se včasih ne vedó kam obrniti, bodo gotovo gospodje duhovni pastirji radi postregli, ter jim jih naročili. Sezimo obilno po teh dveh lepih knjigah!

Gospodu izdajatelju pa smo Slovenci hvalo dolžni, da nam je zbral in tako pogube otele svitile, pa do zdaj po tako različnih knjigah raztresene iskricke slovenskega slovstva. Želimo in tudi upamo, da bode kmalo popolnoma dovršeno njegovo zaslužno delo, ker nam v drugi knjigi obeta, da morda še letos izide tudi tretja knjiga, obsegajoča ostale Slomškovke spise. S.

naroda, ki bi bil zasmehovanju izročen; Kozlerjev atlant se naj ročno skrije, kojega so po javnih učilnicah visečega strmo gledale nemčurska očesa! „Slovenija,“ ki je že tako rekoč ins blut übergangen — prešla v kri — zopet negotova postane. Naj se ne reče, da je Slovenija brez pomena! Če se tudi zunanje posmehljivo omenja „Slovenija,“ vendar pri srcu je drugače; ni namreč naš načrt Slovenije ene vrste z drugimi bodočimi zemljevidi, kakor nemškimi, talijanskimi; če bi le Slovenci sami „Slovenijo“ više rabili v besedi in spisu, bi tudi beseda in pomen občneja postala, kar se z drugimi atlanti zgoditi ne sme brez veleizdaje. Že so štajarske Slovence tako cenili, da se je govorilo o slovenski mariborski namestnji, in še zdaj imamo v Gradcu gotovo toliko spoštovanja pri namestnji(?) kolikor ga imajo Slovenci v Ljubljani, in zdaj govorite o Iliriji brez Štajercev, — brez nas, — ki se smemo ponašati, da je od nas slovenskemu življenju prišlo više narodnega duha, izgledne narodnosti, nego od tihih kranjskih narodnjakov, ki še tija dospeli niso! Ali mislite, da z dekretiranjem „Ilirije“ narodna zaspanost odpade, ali da bo sedanji sistem kake zagotovljene pravice Slovanom ali katoličanom izvršel?

Tukaj le velja vse ali nič; velja prislovica hvalisanega večnega ministerstva o moralični celoti: vsi za jednega. Če bi se tudi za zmaj avstrijski živjel tako preziral ko do sedaj, se tudi niti en ud našega telesa darovati ne sme tudi začasno ne zaradi velike nevarnosti. Še iz dvojnih naših strank ni ena postala, akoravno se draga edinost ne vznemruje više, hvala Vošnjakovemu političnemu pregledanju v koristi našega naroda in nja zatajenju; pa kako nevarno bi bilo par slovenskih dežel pustiti pri Iliriji, notranje nezedinjeni, zunanje močnejše napadani. Mislmo pa tudi, da celo o Iliriji bi se moralo govoriti le po dokončani že davno nasvetovani spravi naših strank, če tudi vemo, da na Primorskem — Goriškem razdor ni imel ovega pomena kakor drugod. — Ni zdaj čas nasvetovati „Ilirije“ — temuč gledati je le na zbiranje dobrih elementov, ukrepanje federalistične stranke; ako ta stranka pride na krmilo, imamo vse, brez nje nima razun ene stranke nihče nič. Tudi mi nasvetujemo nekaj, kar že dolgo pričakujemo in želimo, samo da naš glas ne dobi odmeva, in to je: federalističen kongres. Hic Rhodus.

Opomba vredništva. Vidimo, da nas niste umeli. Mi nismo nikdar mislili pozabiti na Štajarce in Korošce, saj je to polovica našega naroda. Pa kdor je moder politik, vzame naj prvo to, kar se doseči dá. Tako je počasi nastala Italija, tako Nemčija. Če bi bil pa Piemont po vašem načelu — „vse ali nič“ — kar v prvem letu hotel ugrabiti celo Italijo, ne bi bil nič dosegel; šel je tedaj politično korak za korakom.

Iz Pribora na Moravskem došel je „Novicam“ sledeči poziv, ki ga na prošnjo radi ponatisnemo, ter podvzetje vsem Slovincem gorko priporočamo:

Predragi nam Slovenci, mile nam Slovenke!

„O Velehrad! iz groba vstani,
Sovražnikom hrabro se brani!“
Fr. Šušil.

Bliža se tisočletnica smrti sv. Metoda, velicega apostelja slovanskega. Z navdušenostjo smo obhajali leta 1863. tisočletnico prihoda sv. apostelja sv. Cirila in Metoda v našo domovino. Ta svečanost je bila z enakim veseljem tudi pri Vas, dragi Slovenci, obhajana. Leta 1869. smo slavno praznovali tudi tisoč-

letnico smrti sv. Cirila; ne dvomimo tedaj, da l. 1885. enako veličastno bomo praznovali tisočletnico smrti Sv. Metoda na blagor vesoljnega naroda slovanskega. Treba je pa, da se že zdaj pripravljamo na to svečanost. Velehrad je bil in bode vselej središče katoliškega življenja slovanskih narodov. Dostojno je tedaj te velike ideje, da bi bazilika Velehradská v svoji stari slavi zopet zaslovela, k čemur pa je potreba pomoči in podpiranja vseh zvestih slovanskih sinov, ker so stroški za olepšanje in prezidanje te zgodovinske cerkve izračunani na 80.000 gold. Veliko denarja! Imamo sicer društva „Koruna Solunska“, „Matica Velehradská“ in „Jednota Velehrad“ na korist temu podvzetju. Vrh vsega tega pa ima se letos v ta namen napraviti „loterija“, za katero je treba naprositi darov. Mnogi gospodje in gospé dajejo darove, mnoge gospe in gospice delajo v ta namen različne reči z lastnimi rokami ali pa podpirajo loterijo z denarjem. Znano je, dragi Slovenci, o Vas, da vse narodno podvzetje z iskrenim domoljubjem podpirate; podajte tedaj tudi Vi nam svoje roke na pomoč in drage volje podpirajte naše podvzetje o dobrodejni loteriji z darovi ali z denarjem, posebno Ve, blage gospé in gospice, blagovolite nam pomagati z ženskimi ročnimi rečmi, k čemur imate še 7 tednov časa. Pri nas je priljubljena pesem „Slovan povsod brate ma“; bodite nam tedaj, dragi nam Slovenci in mile Slovenke, tudi v tej zadevi bratje! V kakem enakem podvzetju Vašem obetamo tudi mi Vam svojo pomoč!

Dr. Jan Schneider, Anton Cyr. Stojan.
kaplan v Příbořu. kooperator v Příbořu.

Domače novice.

V Ljubljani, 27. aprila.

(*Katoliška družba*) napravi za svoje ude 28. t. m. tombolo v svojih prostorih v Virantovi hiši na Šent-Jakobskem trgu. Začetek ob 6. uri zvečer.

(*Deželni predsednik vitez Kalina*), ki je 23. t. m. došel v Ljubljano, je bil na koldvoru pozdravljen od veleč. kneza in škofa dr. Pogačarja, deželnega glavarja, vladnih svetovalcev, itd. 25. t. m. so se mu poklanjali razni vradi, katerim je priporočal strogo nepristransko ravnanje in jih opominjal, da morajo kot služabniki države stati nad strankami, in se ne vdeleževati strankarskih preprirov. Mestnemu odboru je priporočal gojenje in razširjevanje avstrijskega rodoljubja ter ga je zagotavljal svoje podpore. Ker je bil že sam načelnik neke velike občine, iz lastnega prepričanja ve ceniti požrtvovalnost tistih, ki jih zaupanje someščanov pokliče v mestno staršinstvo. Pa naj bode kdo ktere koli stranke, pravo in pravica se mu mora zgoditi, in najpopolnejši objektiviteta (nepristranost) je njegovo načelo. V enakem smislu je govoril tudi k drugim skupščinam, ki so se mu poklonile. Napeti strankarji, ki bi morali po svojem poklicu pospeševati spravo med strankami pa so kurili le razdor, so bili nekako osupnjeni in so si nazaj grede šepetali na ušesa, da to pomenja nekako reakcijo, vsi dobromiselni pa so z veliko zadovoljnostjo sprejeli odločno izjavo g. deželnega predsednika, čigar prvi nastop je naredil na nje jako povoljen vtis in jim dal upanja, da se v svojih težnjah ne bodo zastonj obračali do njega.

(*Izpraznene štipendije za dijake na Kranjskih šolah*) so po razglasu v 88. listu „Laib. Ztg.“ sledeče štiri: 1) Jožef Dullerjeva štipendija v znesku 94 gld. 50 kr.; to štipendijo

morejo dobiti le dijaki, ki so v žlahti ustanovnikov, sicer naj so v kakoršni koli šoli; — 2) štipendija Andreja Weischelna s 60 gold. 22 kr.; do te štipendije imajo pravico dijaki, ki so v žlahti z Weischelnom in Gorjancem, če pa taci ni, dijaki iz Gornjega Bitinja, morajo pa biti že v gimnazijskih ali bogoslovskih šolah; — 3) štipendija Tomaža Erlacha s 126 gold.; pa tudi do te štipendije, katera ni izrečno omejena na kako posebno šolo, imajo pravico le žlahtniki ustanovnikov; — 4) štipendija škofa Antona Alojza Wolfa s 70 gld. 86 kr.; do te štipendije, katera tudi ni omejena na kako posebno izrečno šolo, imajo pravico dijaki Idriske mestne fare in pa dijaki kmetijskih staršev spadajočih pod škofijsko grajščino v Ljubljani in na Goričanah. — Prošnjiki za vse te štipendije morajo svoji prošnji priložiti: krstni list, ubožni list in spričalo cepljenih koz, šolska spričala iz zadnjih dveh šolskih semestrov in pa postavno izdelani rodopis, ako so v žlahti z ustanovnikom. Prošnja za gori imenovano prvo štipendijo se ima do 15. maja, prošnje za druge tri pa do 10. maja po dotičnem šolskem vodstvu vložiti c. k. deželni vladi Kranjski. — 6 Anastazij-Grünovih (Auerspergovih) dijaških štipendij po 360 gld. na leto (3 za Kranjske, 3 pa Štajarske študente, brez omejitve na kak šolski razred) se bode po poročilu „Tagesp.“ kmalo za oddajo razpisalo.

(Slovensko gledališče). Jutri bo benefica gospe Dragoile Odijeve, in sicer si je izbrala opereto „hči polkova“ (nemški: „die Regimentstochter“). Kdor je prijatelj godbe in petja, se sme nadejati prav prijetnega večera. Ob enem pa je slovensko občinstvo dolžno hvalo skazati gospej Odijevi, katera je že več let eden vogelnih kamenov slovenskega gledališča, ker ne samo da je sama izvrstna igralka in pevka, podučuje in izobražuje tudi mlade moči za naš oder. Če se narodno občinstvo ogiblje gledališča, jemlje igralcem vse veselje, in dela uzajemno z nasprotniki našimi na to, da bi slovensko gledališče ponehalo! Tega narodna stranka v Ljubljani vendar ne sme dopustiti, zato opominjamo narodnjake, naj zabranijo propad tega zavoda, ki je toliko koristen za likanje ljudstva in za dejansko vtelesenje narodne ideje.

(Veliko pohujšanje in zgledovanje) je te dni v Ljubljani napravila neka oseba z Dunaja, ki je po nekterih krčmah skazovala svoje umetnosti ali prav za prav svoje nesramnosti. Našemu je bila tako, da se kaj gršega v Ljubljani še ni videlo, s svojim krokarskim glasom pa je krožila tako spolzke in neslane burke, da so se nad njimi spodtikovali celo ljudje, ki sicer marsikaj lahko preneso. Spridenemu okusu dunajskih lahkoživcev to morda ugaja, tudi ljubljanskim kazinarjem se ne čudimo, če jim taka razuzdanost dopada, ker je tem omikanjem vse izvrstno in neprekosljivo, kar pride z Dunaja, ne umevno pa nam je, kako da so se mogle te produkcije dovoliti tudi v neki drugi gostilni, kjer so se shajali mnogi narodnjaki, ki so pa vsled tega primorani se je za naprej ogibati, če se bodo v njej godile reči, kakoršne v javnih shodiščih še v starem Rimu za časa najbolj spridenih cesarjev niso bile v navadi. Pač izvrstna ilustracija napredka in omike tolikanj hvalisanega 19. stoletja!

(Ogenj) je bil nastal včeraj okoli poludneva v nekem dimniku v križanskih učicah, pa je bil kmalo zopet zadušen.

(Mestni odbor) je včeraj sklenil nakupiti za 9600 gl. mlin kolezijo, in napraviti tam mestno kopališče.

Razne reči.

— Čitalnica v Šiški si je za načelnika izvolila g. Zakotnika, za denarničarja pa g. Burgerja.

— Duhovske premembe v lavantinski škofiji: Č. g. Lovro Janžekovič je postal provizor v Žetalih. — Prestavljeni so č. gg. kaplani: Andrej Vodusek v Središče; Janez Mlakar za I. v Konjice; Jože Rostaber za II. k sv. Križu poleg Slatine; Matevž Slekovec v Cirkovce; Stefan Mohorko v Dramlje; Anton Pajmon v Loko; Jože Kočevkar v Griže; Franc Armiš v Selnice, in Janez Stajanko v Žetale. Č. g. Janez Ozmec. župnik v Žetalih, gre v stalni in č. g. Jernej Voh, I. kaplan v Konjicah, v začasni pokoj. Umrli so č. gg: Luka Gerlič deficient, 12. aprila; Jakob Živortnik, II kaplan v Šoštanji, 17., in Janez Jakobina, deficient, 21. aprila t. l. R. I. P.

— Dijaška semenišča so po vsestranski skušnji najboljši pripomočki za odgojo duhovskemu stanu vdanih mladeničev, od katerih je pričakovati, da se po dovršenih študijah poprimejo duhovskega stanu. V Ljubljani imamo že dolgo tak zavod — Alojznico — ustanovljeno od blagodušnega kneza in škofa Antona Alojzija Wolfa. V Mariboru se bode odprlo enako dijaško semenišče — Maksimilijanum — Viktorinum — 1. maja; sprejetih je 14 dijakov in vodja mu je izvrstni vsestransko izobraženi profesor bogoslovja čast. g. Ivan Skuhala. Tudi v Trstu se snuje enaka naprava, za katero so darovali mil. škof Juri Dobrila 40.000 gld., neka pobožna gospa 15.000 gld., dve drugi osebi po 1000 gld. in neka bogoljubna Francozinja iz Odese 50 zlatih napoleonorov, t. j. 400 gld. v zlatu. Tržaškopoperska škofija ima letos samo 7 bogoslovcev, pa jih potrebuje 50, toda dozdaj ni imela pripomočkov za odgojo potrebne jej duhovščine in je svoje bogoslovce večidel dobivala iz Kranjskega, dokler jih je bilo tukaj zadosti. Odkar jih pa tudi pri nas že silno pomanjkuje, manjša se število tržaških duhovnikov od leta do leta, zato novej vstanovi iz srca želimo najugodnejšega vspela, blagodušnemu ustanovitelju, mil. škofu Dobrili pa še mnogaja leta, da bi videl in doživel obilno sadu od blage svoje vstanove.

— Medveda je ustrelil te dni knez Hugo Windischgrätz v Javorniskem gozdu pri Planini na Notranjskem. Mrcina tehta okoli 3 cente.

Poslanica.

(Javno vprašanje.) V letnem računu „duhovsko-podpornega društva“ za škofijo ljubljansko je med stroški za leto 1877 navedenih tudi 150 gl. podore hiralnici in Vincencijevemu društvu. V kakaj zvezi ste omenjeni družbi z našim podpornim društvom (ki je ustanovljeno le v podporo duhovnom), da se dohodki njegovi obračajo tudi njima v prid?

Vstanovnik.

Kolikor je nam znano, je dotična darila za omenjena zavoda določil zadnji občni zbor, ker je hiralnica koristna naprava tudi za duhovne, katerih eden že dalje biva tam, Vincencijeva družba pa podpira ravno take dečke, ki dajejo upanje, da si bodo dobro odgojeni izvolili za poklic duhovski stan. Nasvet je bil sprožil neki ud, ki je podpornemu društvu velik dobrotnik. Daroval mu je namreč nad 2300 gld., in razun tega opravlja brezplačno še vsaki teden eno sv. mašo za žive in mrtve družtvenike. Društvo s tem ni na škodi, ker bi si ta gospod maše lahko zaračunal, in ta dar obrnil v prid omenjenih zavodov. Zato je pa tudi občni zbor enoglasno dovolil gori navedeno izvanredno podporo.

Vredništvo.

Eksekutivne dražbe.

29. aprila: 3. grof Lanthierova grajščina na Slapu, 3. Langerjev hišni delež v Ljubljani, 2. Trebuhovič iz Male loke, 1. Cvek iz Kurje vasi, vsi v Ljubljani. 3. Zaverl iz Bitnja v Kranji. 2. Lokina iz Skovca v Mokronogu. 1. Tekavčič iz Brezovega dola v Žuženberku.

30. aprila: 3. Kone iz Gorič, v Kranji. 3. Kastelic iz Brezovega dola, v Žuženberku. 2. Pirč iz Zaloke, 2. Jurečič iz Kalja, oba v Krškem. 2. Česnik iz Palčja, 3. Čelhar iz Št. Petra, oba v Postojni. 2. Zupančič z Derečega vrha, v Mokronogu. 2. Tomšič iz Knežaka, 1. Frank s Prema, oba v Bistrici. 1. Bertonec iz Godežič, 1. Maček iz Sestranske vasi, oba v Loki. 1. Terbižan iz Goč, v Vipavi. 1. Ješenak z Mlina, v Radolici.

Umrli so:

Od 20. do 23. aprila. Frančiška Kušel, višj. čuvaja v 84 l., vsled starosti. Franc Gačnik, krojač 28 l., in Angela Klopčič, del. 21 l., oba za jetiko. Marija Burndorfer, kond. h., za vtriplj. pljuč. Marija Križaj, zid. o. 4 l., za božjastjo. Karl Prökl, krzn. o. 8 m., za vnetico vratu. Jera Gorin, del. ž. 67 l., za drisko. Marija Kušar, šivilja 70 l., za sušico. Matej Vadnal, kajž. o. 1 1/2, za davico.

Listnica vrednišva.

G. A. K. v R. Nam je žal, če bi se bila po dopisu kaka neresnica v „Slov.“ vrinila in smo pripravljeni, jo vselej popraviti, ker „Slovenec“ zastopa resnico in pravico ter nikakor noče biti deležnik liberalnih listov, ki mnogokrat laž trdovratno trdijo in jo nikoli ne prekličejo. — Da pa Vašega surovega dopisa ne moremo priobčiti, ker z njim niste naj manjše reči popravili, bote menda sami lahko umeli. Sicer ste se pa menda že dovolj prepričali, da je „Slovenec“ gorko in vsestransko priporočal in pospeševal korist narodnega doma in čitalnice v Novem mestu. Brez zamere!

Telegrafične denarne cene 27. aprila.

Papirna renta 60.70 — Srebrna renta 64.35 — Zlata renta 71.90. — 1860letno državno posojilo 111.25 Bankina akcije 782 — Kreditne akcije 213.90 — London 121.70 — Srebrn. 107 — — Cos. kr. cekini 5.80. — 20 frankov 9.82 1/2.

Zaloga cementa

iz

c. kr. privilegirane

kamniške tovarne

je v prodajalnici železnine

Terček in Nekrep

v Ljubljani na vel. tergu št. 10.

Prodaja se na debelo in na drobno po zelo nizki stalni ceni; unajna naročila se točno izvršujejo. (3)

Umetne zobe in celo zobovje

vstavlja brez bolečin, in ne da bi bilo treba korenine izpuliti, in vsakovrstne zobne operacije izvršuje tako, da človeka ne boli,

mameč s prijetnim gazom

(Lustgas-Narkose)

Anton Paichel, (6)

zobni zdravnik v Ljubljani

pri Hradeckovem mostu v I. nadstropji.

Moja zdravilna voda za usta, steklenica po 1 gld., in prah za zobe, škatljica po 60 kr., se razun pri meni dobiva tudi pri g. Karingerju in v lekarnici g. Svoboda na Prešernovem trgu pa g. Mayerja pred frančiškansko cerkvijo.

Najnovejša in najizvrstnejša podoba papeža

Leona XIII.,

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gld. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokov) pri

Karl Till-u,

(8) knjigarna in prodajalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.

Blaznikovi aediči v Ljubljani.